

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.011.04.2019

Pan Kamil Skowron
Prezes Zarządu Fundacji HEROS w Lublinie
ul. Wyżynna 23/10
20-560 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/19/042 „Realizacja zadań zleconych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych organizacjom pozarządowym”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja HEROS w Lublinie (dalej: <i>Fundacja</i>), ul. Wyżynna 23/10, 20-560 Lublin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kamil Skowron, Prezes Zarządu Fundacji HEROS od 16 stycznia 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych efektów. 2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017 – 2019 (I półrocze) oraz okres wcześniejszy, jeżeli obejmował udział w projekcie lub otrzymanie środków finansowych, których rozliczenie nastąpiło w terminie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Mirosław Bortacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/99/2019 z 26 czerwca 2019 r. 2. Marek Dalek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/100/2019 z 26 czerwca 2019 r. (akta kontroli tom I str. 3-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja zrealizowała zadania i cele założone w trzech badanych projektach, współfinansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³. Osiągnięto zakładane wskaźniki ewaluacji projektów. Wynikiem dwóch zrealizowanych projektów było podjęcie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, a jednego - zwiększenie samodzielności i zdolności do funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu społeczno-zawodowym.

Fundacja przestrzegała zasad wykorzystania środków finansowych przyznanych na realizację projektów. Księgi rachunkowe w zakresie zdarzeń gospodarczych związanych z realizacją projektów objętych badaniami kontrolnymi wraz z dowodami księgowymi, stanowiącymi podstawę dokonywania w nich zapisów, prowadzono zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ oraz zawartymi umowami. Wkład własny został wniesiony w wysokości zgodnej z założeniami budżetu projektu i umowy o dofinansowanie, prawidłowo udokumentowany oraz ujęty w ewidencji wydatków projektu. Fundacja przestrzegała trybu zlecania zadań podwykonawcom zewnętrznym określonym w umowie o dofinansowanie. Wyboru wykonawców dokonywano z zachowaniem zasady konkurencyjności.

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. (dalej: *ustawa o NIK*).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: *PFRON* lub *Fundusz*.

⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 351. Dalej: *ustawa o rachunkowości*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie dotowanych zadań i uzyskanie zakładanych efektów

Opis stanu faktycznego

Fundacja w okresie objętym kontrolą zrealizowała i rozliczyła trzy projekty skierowane do osób niepełnosprawnych, dofinansowane ze środków PFRON w ramach dwóch kierunków pomocy (KP-1 — Wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy i KP-2 — Zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych):

- projekt „Gotowi do wejścia na rynek pracy”; realizowany od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2018 r.; kwota dofinansowania wyniosła zgodnie z umową 466,5 tys. zł, w tym 436,9 tys. zł ze środków PFRON i 29,6 tys. ze środków własnych Fundacji; celem projektu było wprowadzenie osób niepełnosprawnych na otwarty rynek pracy na poziomie co najmniej 20% wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w grupie 60 osób z terenu województwa lubelskiego, świętokrzyskiego lub podkarpackiego;
- projekt „SAMOdzielní”; realizowany od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2018 r.; kwota dofinansowania zgodnie z umową wyniosła 596,8 tys. zł, w tym ze środków PFRON 561,5 tys. zł i 35,3 tys. zł ze środków własnych Fundacji; celem projektu było zwiększenie samodzielności i zdolności do funkcjonowania w życiu społeczno-zawodowym 95 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz lekkim z tytułu choroby psychicznej poprzez rozwinięcie kompetencji społecznych i zawodowych;
- projekt „Czas na działanie”; realizowany od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2019 r.; kwota dofinansowania zgodnie z umową wyniosła 1 042,4 tys. zł (937,6 tys. zł ze środków PFRON, 104,8 tys. zł ze środków Fundacji); celem projektu było wejście osób niepełnosprawnych na rynek pracy na poziomie co najmniej 35% wskaźnika zatrudnienia w grupie 70 beneficjentów zamieszkałych na terenie województwa lubelskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego oraz utrzymanie zatrudnienia przez 20% beneficjentów przez okres 6 miesięcy poprzez udział w programie aktywizacji zawodowej.

Łączna kwota dofinansowania trzech projektów, zgodnie z umowami, wyniosła 2 105,7 tys. zł, w tym środki PFRON stanowiły 1 936,0 tys. zł, a środki własne Fundacji – 169,7 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 6)

1.1. Zakresy rzeczowe trzech ww. projektów wykonano zgodnie z założeniami oferty i umowy, a sprawozdania z realizacji projektów odzwierciedlały stan faktyczny.

W trzech badanych projektach zgodnie z umowami wzięło udział łącznie 225 uczestników, w tym odpowiednio 60, 95 i 70. Liczba uczestników, którzy wzięli udział w projektach, była zgodna z zakładaną w umowach i podaną w sprawozdaniach. Dokumentacja realizacji projektów Fundacji zawierała listę uczestników, a dane uczestników można było jednoznacznie potwierdzić. Te same osoby nie uczestniczyły jednocześnie w trzech badanych projektach.

Na realizację projektów Fundacja otrzymała środki finansowe w wysokości wskazanej we wnioskach. Realizacja poszczególnych zakładanych w projektach zadań została udokumentowana.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Na stronach internetowych, w tym na stronie Fundacji oraz w siedzibie Fundacji, publikowano informacje dotyczące terminu realizacji projektów oraz warunków rekrutacji.

(akta kontroli tom I str. 71-80, 168-177, 216- 220, 319-330, 471-482, 602-618, 681-696)

1.1.1. Zakres rzeczowy projektu „Gotowi do wejścia na rynek pracy” obejmował: rekrutację i selekcję beneficjentów ostatecznych⁶; indywidualne poradnictwo zawodowe wraz z przygotowaniem indywidualnych planów działania (IPD); pośrednictwo pracy oraz zorganizowanie i prowadzenie punktu informacji zawodowej. W pierwszym etapie (od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r.) w projekcie wzięło udział 30 beneficjentów, w drugim etapie (od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r.) kolejnych 30 beneficjentów⁷. Łącznie w realizacji projektu wzięło udział 60 osób niepełnosprawnych, co było zgodne z umowami i sprawozdaniami końcowymi.

Indywidualnym poradnictwem zawodowym i opracowaniem IPD zajmowali się doradcy zawodowi, którzy udzielili wsparcia w ramach łącznej liczby godzin: w pierwszym okresie — 420 dla 30 osób, w drugim — 600 dla kolejnych 30 osób. Opracowano IPD dla każdego uczestnika. W ramach pośrednictwa pracy udzielono łącznie 1 200 godzin wsparcia (po 600 godzin w każdym etapie). Każda z osób uczestniczących w projekcie miała założoną teczkę, w której znajdował się m.in. formularz zgłoszeniowy do projektu, deklaracja uczestnictwa w projekcie, oświadczenie beneficjenta o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez PFRON oraz kopia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Uczestnictwo w realizacji zadań było dokumentowane podpisem osoby niepełnosprawnej biorącej udział w poszczególnych zajęciach.

Zgodnie z budżetem określonym w umowie koszt projektu w pierwszym etapie wynosił 196,5 tys. zł (w tym 183,0 tys. zł ze środków PFRON i 13,5 tys. zł ze środków Fundacji), w drugim etapie – 269,9 tys. zł (253,9 tys. zł z PFRON i 16,0 tys. zł z Fundacji). Dofinansowanie ze środków PFRON wynosiło 93,11% kosztów w pierwszym etapie realizacji projektu oraz 94,07% w drugim etapie.

Sprawozdania z realizacji projektu zostały terminowo sporządzone i przekazane do PFRON (z pierwszego etapu 14 kwietnia 2017 r., z drugiego — 25 kwietnia 2018 r.). Zostały zaakceptowane przez Fundusz (Oddział w Lublinie). Niewykorzystane środki dotacji zostały terminowo zwrócone na konto Funduszu: z pierwszego etapu w kwocie 1,76 zł — 4 kwietnia 2017 r., z drugiego w kwocie 4,96 zł — 6 kwietnia 2018 r.

(akta kontroli tom I str. 7-81, 82-220)

1.1.2. Zakres rzeczowy projektu „SAMOdzielní” dotyczył: rekrutacji i selekcji beneficjentów; zorganizowania indywidualnego poradnictwa zawodowego wraz z opracowaniem IPD; zorganizowania Grupy Środowiskowego Wsparcia (GŚW); udzielania poradnictwa psychologicznego i konsultacji psychiatrycznych, wsparcia aktywności społeczno-zawodowej, organizacji staży zawodowych, a także zorganizowania szkoleń zawodowych.

Zaplanowane zadania zostały zrealizowane w dwóch etapach. W pierwszym, realizowanym od 1 kwietnia 2016 r. do 31 marca 2017 r., wzięło udział 46 beneficjentów posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności (jedna osoba zrezygnowała z udziału w projekcie w czasie jego trwania), zamieszkałych na terenie województwa lubelskiego (27 osób), podkarpackiego (9 osób) i świętokrzyskiego (10 osób). W drugim etapie (od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca

⁶ Osoba niepełnosprawna korzystająca z realizacji projektu. Dalej: *beneficjent*.

⁷ W drugim etapie realizacji projektu uczestniczyli beneficjenci, którzy nie brali udziału w pierwszym etapie.

2018 r.) wzięło udział 50 innych beneficjentów posiadających stosowne orzeczenie o niepełnosprawności, w tym 30 zamieszkałych na terenie województwa lubelskiego oraz po 10 z województw podkarpackiego i świętokrzyskiego.

W pierwszym okresie dofinansowania beneficjenci korzystali z indywidualnych spotkań z doradcami zawodowymi w celu ustalenia i rozwiązywania problemów zawodowych oraz opracowania IPD. Doradca zawodowy sporządził 46 IPD, tj. dla każdego beneficjenta biorącego udział w projekcie. W ww. okresie udzielono łącznie 765 godzin wsparcia dla beneficjentów w zakresie poradnictwa zawodowego. W ramach GŚW⁸ odbywały się treningi psychospołeczne oraz treningi zawodowe, które obejmowały zajęcia związane z umiejętnością poszukiwania pracy. Lider GŚW zorganizował 134 spotkania w ramach treningów psychospołecznych oraz 70 spotkań dotyczących kulturoterapii. Beneficjentom udzielono 1 224 godzin wsparcia. W zakresie poradnictwa psychologicznego i konsultacji psychiatrycznych uczestnicy mieli zapewniony dostęp do indywidualnych spotkań z psychologiem i lekarzem psychiatrą w rozwiązywaniu pojawiających się sytuacji kryzysowych. Udzielono beneficjentom 855 godzin wsparcia. Zorganizowano szkolenia dla 25 niepełnosprawnych w zakresie, który wynikał z opracowanych IPD, m.in. w zawodzie pracownik administracyjno-biurowy (dla ośmiu osób), grafika komputerowa (pięć osób), sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej (dwie osoby). Łącznie udzielono 25 osobom 420 godzin wsparcia.

W drugim okresie dofinansowania do udziału w projekcie zrekrutowano 50 osób posiadających aktualne orzeczenia o niepełnosprawności. W ramach poradnictwa zawodowego beneficjenci korzystali z indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym w celu ustalenia i rozwiązania problemu zawodowego. Wynikiem tych spotkań były IPD, opracowane dla każdej osoby. Doradca prowadził monitoring realizacji IPD. Celem poradnictwa zawodowego było udzielenie porad beneficjentom ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, udzielenie informacji o zawodach, rynku pracy i możliwościach szkolenia i kształcenia. W okresie realizacji projektu udzielono 900 godzin wsparcia niepełnosprawnym z zakresu poradnictwa zawodowego. W utworzonej GŚW niepełnosprawni odbywali zajęcia w grupach 5-osobowych. W ramach GŚW zorganizowane zostały zajęcia treningu umiejętności psychospołecznych i zawodowych oraz zajęcia kulturoterapii, mające na celu uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym społeczeństwa. Liderzy GŚW zorganizowali 90 spotkań w ramach treningów psychospołecznych, zawodowych i kulturoterapii. Łącznie udzielili 360 godzin wsparcia. W związku z udziałem w projekcie osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie, beneficjenci korzystali ze wsparcia psychologicznego i konsultacji psychiatrycznych. W czasie trwania projektu sporządzono 50 opinii psychologicznych. W zakresie poradnictwa psychologicznego i konsultacji psychiatrycznych beneficjentom udzielono 704 godzin wsparcia. Beneficjenci korzystali ze wsparcia trenera aktywności społeczno-zawodowej. Podczas sesji pomagał on niepełnosprawnym w odkrywaniu i rozwoju potencjału w zakresie kompetencji miękkich możliwych do wykorzystania w przestrzeniach społecznego funkcjonowania oraz czynnościach dnia codziennego wymagających kontaktu z innymi ludźmi. Zatrudnieni trenerzy zorganizowali i nadzorowali cztery staże w zawodach: pracownik biurowy, specjalista ds. rozwoju zasobów ludzkich, specjalista ds. reklamy oraz sprzedawca. W zakresie wsparcia aktywności społeczno-zawodowej udzielono beneficjentom 2 017 godzin wsparcia. Dla 15 beneficjentów zorganizowano szkolenia zawodowe wynikające ze sporządzonych IPD. Celem tych szkoleń była pomoc w nabyciu wiedzy i umiejętności oraz

⁸ Zorganizowana GŚW miała pomagać zwalczać niepełnosprawnym bezradność wobec trudnej sytuacji życiowej, własnej choroby, a także zminimalizować poczucie osamotnienia.

podniesieniu kwalifikacji przez niepełnosprawnych. Zrealizowano trzy szkolenia w zawodach: pracownik administracyjno-biurowy dla pięciu beneficjentów z województwa lubelskiego; specjalista ds. marketingu i e-marketingu dla pięciu osób z województwa podkarpackiego oraz grafika komputerowa dla pięciu niepełnosprawnych z województwa lubelskiego. Wszystkie trzy szkolenia zrealizowano w wymiarze po 84 godziny.

Zgodnie z budżetem określonym w umowie, koszt projektu w pierwszym etapie wynosił 259,2 tys. zł, w tym 244,7 tys. zł ze środków PFRON i 14,5 tys. zł ze środków Fundacji, w drugim etapie – 337,6 tys. zł (316,8 tys. zł z PFRON i 20,8 tys. zł z Fundacji). Dofinansowanie ze środków PFRON wynosiło 94,42% kosztów w pierwszym etapie realizacji projektu oraz 93,84% w drugim etapie.

Sprawozdania z realizacji projektu zostały terminowo sporządzone i przekazane do PFRON (z pierwszego etapu – 11 kwietnia 2017 r., z drugiego – 25 kwietnia 2018 r.). Zostały zaakceptowane przez Fundusz. Niewykorzystane środki dotacji zostały terminowo zwrócone na konto Funduszu: po pierwszym etapie w kwocie 1 827,94 zł (4 kwietnia 2017 r.), a po drugim w kwocie 0,16 zł (6 kwietnia 2018 r.).

(akta kontroli tom I str. 221-503, 504-522)

1.1.3. Zakres rzeczowy projektu „Czas na działanie” przewidywał realizację następujących działań: rekrutację beneficjentów; przeprowadzenie poradnictwa zawodowego oraz sporządzenie IPD; zorganizowanie poradnictwa psychologicznego oraz prawnego; przeprowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pośrednictwo pracy mające na celu zatrudnienie niepełnosprawnych. Powyższe działania zostały przez Fundację zrealizowane. Projekt realizowano w dwóch etapach: pierwszy od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2018 r., drugi od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2019 r. Na podstawie przeprowadzonej rekrutacji zakwalifikowano 70 beneficjentów ostatecznych posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności.

W ramach projektu indywidualnym poradnictwem zawodowym i sporządzeniem IPD zajmował się doradca zawodowy. Podczas indywidualnych spotkań doradca przeprowadził wywiady na temat aktualnej sytuacji zawodowej i zdrowotnej beneficjentów, określił ich predyspozycje i kompetencje zawodowe oraz cele zawodowe i na tej podstawie sporządził dla każdego beneficjenta IPD. Doradca prowadził monitoring działań wynikających z planu, opracowanego dla danej osoby niepełnosprawnej. Dla 70 osób udzielono 1 125 godzin wsparcia w zakresie poradnictwa zawodowego. W zakresie poradnictwa prawnego 70 beneficjentom prawnik udzielił 280 godzin wsparcia. Porady dotyczyły m.in. zasad i warunków przyznawania świadczeń osobom niepełnosprawnym, procedur ubiegania się o nie, procedury odwoławczej w przypadku odmowy przyznania świadczenia. Dla 30 beneficjentów zorganizowano szkolenia, które wynikały ze sporządzonych IPD. Celem tych szkoleń było nabycie nowej wiedzy i umiejętności oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych. Zorganizowano sześć szkoleń w wymiarze po 98 godzin każde w zakresie: grafika komputerowa dla sześciu osób; pracownik administracyjno-biurowy dla pięciu osób; specjalista księgowości dla pięciu osób; pracownik biurowy dla pięciu osób; specjalista ds. marketingu dla pięciu osób oraz specjalista ds. kadr i płac dla czterech osób. W wyniku działań pośrednika pracy, w ramach projektu zatrudnienie podjęło 37 beneficjentów na stanowiskach m.in. sprzedawca, programista, kasjer-sprzedawca, pracownik administracyjny, sekretarka, opiekunka w żłobku, pracownik poligrafii. Natomiast dla sześciu osób zorganizowano staże zawodowe.

W drugim okresie dofinansowania celem projektu było utrzymanie w zatrudnieniu beneficjentów, którzy uzyskali zatrudnienie w pierwszym okresie finansowania oraz przeprowadzenie dodatkowej rekrutacji w przypadku rezygnacji dotychczasowych

beneficjentów z udziału w projekcie. Wsparciem objęto 48 beneficjentów. W okresie powyższym doradca zawodowy zaktualizował lub sporządził IPD dla 48 beneficjentów. Udzielono 486 godzin wsparcia w zakresie poradnictwa zawodowego dla 48 osób. Z poradnictwa psychologicznego skorzystali niepełnosprawni, którym udzielono wsparcia w ilości 324 godzin, a w ramach poradnictwa prawnego - 240 godzin. Zorganizowano trzy szkolenia dla 13 osób niepełnosprawnych. Szkolenia wynikały z realizacji IPD, a ich celem było podniesienie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych beneficjentów. Szkolenia dla beneficjentów z województwa lubelskiego dotyczyły stanowisk: pracownik administracyjno-biurowy z elementami fakturowania dla pięciu osób w wymiarze 84 godzin; pracownik biurowy z elementami archiwizacji dla pięciu osób (84 godziny) oraz pracownik administracyjno-biurowy dla trzech osób (60 godzin). W trakcie realizacji projektu zorganizowano łącznie staż zawodowy dla 14 beneficjentów na stanowiskach m.in. sekretarki, ogrodnika terenów zieleni, pracownika obsługi biurowej, ekspedienta poczty, kosztorysanta budowlanego. W ramach pośrednictwa pracy udzielono 375 godzin wsparcia. W wyniku prowadzonych działań przez trenera aktywności zawodowej zatrudnienie podjęło dwóch, a kontynuowało 30 beneficjentów.

Zgodnie z budżetem określonym w umowie, koszt projektu w pierwszym etapie wynosił 642,4 tys. zł, w tym 577,7 tys. zł ze środków PFRON i 64,7 tys. zł ze środków Fundacji, w drugim etapie – 400,0 tys. zł (359,9 tys. zł z PFRON i 40,1 tys. zł z Fundacji). Dofinansowanie ze środków PFRON wyniosło 89,93% kosztów w pierwszym etapie realizacji projektu oraz 89,97% w drugim etapie.

Sprawozdania z realizacji projektu zostały terminowo sporządzone i przekazane do PFRON. Zostały zaakceptowane przez Fundusz. Niewykorzystane środki finansowe zostały terminowo zwrócone na konto bankowe Funduszu: z pierwszego etapu w kwocie 69,07 zł 6 kwietnia 2018 r., z drugiego etapu w kwocie 9,75 zł 4 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 523-696)

1.2. W wyniku realizacji trzech badanych projektów Fundacja osiągnęła zakładane cele ich realizacji, mierzone wskaźnikami nakładu, produktu i rezultatu.

1.2.1. W projekcie „Gotowi do wejścia na rynek pracy” wykonano zakładane wskaźniki rezultatu następująco: po pierwszym etapie zatrudnienie na podstawie umowy o pracę uzyskało 12 osób, a trzy utrzymało zatrudnienie przez okres co najmniej 6 miesięcy (sześciu beneficjentów miało uzyskać zatrudnienie oraz co najmniej trzech utrzymać zatrudnienie przez okres sześciu miesięcy); po drugim etapie zatrudnienie uzyskało 13 osób (planowano zatrudnienie 12 osób), a sześć osób utrzymało zatrudnienie przez okres co najmniej sześciu miesięcy (zgodnie z wartością planowaną). Wskaźnik nakładu, określony jako iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby godzin udzielonego wsparcia, wyniósł: w pierwszym etapie — 67,12 zł (nie przekroczył planowanego w wysokości 67,77 zł); w drugim — 75,57 zł (równy planowanemu 75,57 zł). Drugi wskaźnik nakładu, określony jako iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby beneficjentów, którzy zostali zatrudnieni w wyniku realizacji projektu, wyniósł po pierwszym etapie 15 247,13 zł i nie przekroczył wskaźnika planowanego (30 494,56 zł), a po drugim 19 532,02 zł i także nie przekroczył wartości planowanej (21 160,10 zł). Wskaźnik produktu, zdefiniowany jako średnia liczba godzin wsparcia udzielonego jednemu beneficjentowi, wyniósł po pierwszym etapie 90,87 godzin (przekraczając nieznacznie wielkość planowaną 90,00), a po drugim 112 godzin (równy planowanemu).

(akta kontroli tom I str. 7-81, 179-220)

1.2.2. W projekcie „SAMOdzielní” zrealizowano w 100% zakładane wskaźniki rezultatu: po pierwszym etapie wskaźnik ten (określony jako liczba beneficjentów,

którzy rozwinęli kompetencje) wyniósł 45 osób (rozpoczęło 46 osób, jedna zrezygnowała), a po drugim (określony jako liczba beneficjentów, którzy rozwinęli kompetencje lub umiejętności określone w IPD) — 50 osób. Wskaźnik produktu wyniósł po pierwszym etapie 70,96 godzin (przekroczył nieznacznie wartość planowaną 70,56 godzin), a po drugim 79,62 (także przekroczył wartość planowaną 79,20). Wskaźnik nakładu (iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby godzin wsparcia udzielonego) po pierwszym etapie wyniósł 74,42 zł (nie przekroczył planowanego w wysokości 77,08 zł), a po drugim 79,58 zł (także nie przekroczył planowanego 80,00).

(akta kontroli tom I str. 221-331, 332-503, 519-522)

1.2.3. W projekcie „Czas na działanie” pierwszy wskaźnik rezultatu (liczba beneficjentów projektu zatrudniona w wyniku realizacji projektu) wyniósł po pierwszym etapie 37 osób, a po drugim dwie osoby (przekroczył zaplanowane 25 osób dla całego projektu). Drugi wskaźnik rezultatu (określony jako liczba beneficjentów, którzy utrzymali zatrudnienie przez okres co najmniej 6 miesięcy) wynosił 15 osób (przy zaplanowanych 14 osobach). Spośród 37 niepełnosprawnych, którzy uzyskali zatrudnienie w pierwszym okresie realizacji projektu, 30 z nich kontynuowało zatrudnienie w drugim okresie realizacji projektu.

Osoby wykazane w sprawozdaniu we wskaźniku rezultatu zostały zatrudnione na umowę o pracę i umowę zlecenia (dwie osoby) tj. zgodnie z zasadą podaną w rozdziale III pkt 12 Regulaminu składania, rozpatrywania i realizacji projektów dla kierunku pomocy -1. Sześć z ww. osób zostało zatrudnionych przez pracodawców na umowę o pracę po zakończeniu staży finansowanych przez powiatowe urzędy pracy.

Wskaźnik nakładu (iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby godzin udzielonego wsparcia) wyniósł po pierwszym etapie 95,80 zł (nie przekroczył planowanej kwoty 95,97 zł), a po drugim 96,64 zł (także nie przekroczył planowanego 97,40 zł). Drugi wskaźnik nakładu (zdefiniowany jako iloraz kwoty dofinansowania oraz liczby beneficjentów zatrudnionych w wyniku realizacji projektu) po pierwszym etapie wyniósł 15 612,08 zł i nie przekroczył wskaźnika planowanego (23 108,64 zł). Wskaźnik produktu (średnia liczba godzin wsparcia udzielonego jednemu beneficjentowi projektu) wyniósł po pierwszym etapie 86,14 (przy wartości planowanej 86,00), a po drugim — 93,10 (przekraczając liczbę planowanych 92,38 godzin).

(akta kontroli tom I str. 523-696, tom II 580-601)

1.3. Badane trzy projekty miały charakter dwuletni. We wszystkich zmieniały się wskaźniki nakładu, produktu i rezultatu, które wynikały z zawartych aneksów dotyczących realizacji drugich etapów projektów. Zmiany wynikały z faktu dofinansowania przez Fundusz kwotami dotacji na drugi okres realizacji projektów oraz określeniem wyższych wskaźników ewaluacji projektów.

(akta kontroli tom I str. 71-80, 168-177, 602-618, 681-696)

1.4. Realizację zadań badanych projektów powierzono osobom posiadającym stosowne wykształcenie wyższe i podyplomowe, tj. studia w zakresie psychologii, pedagogiki, psychologii zdrowia i psychoterapii, psychologii społecznej, doradztwa zawodowego, prawa, politologii w specjalności samorząd i polityka lokalna, ekonomii, rachunkowości, finansów i bankowości, lekarza medycyny. Ponadto osoby posiadały kursy i szkolenia dotyczące realizacji zadań w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym. Dokumentacja Fundacji potwierdzała realizację świadczonych usług przez te osoby.

(akta kontroli tom I str. 716-732)

Fundacja sprawdzała osiągnięte wyniki poprzez przeprowadzanie badań ankietowych wśród uczestników warsztatów lub szkoleń. Po przeprowadzonym szkoleniu „Grafika komputerowa”, które odbyło się w ramach projektu „SAMOdzielní”, Fundacja przeprowadziła badanie jakości świadczonych usług za pomocą anonimowych ankiet ewaluacyjnych. W szkoleniu, w którym udział wzięło sześciu beneficjentów, uczestnicy warsztatów pozytywnie ocenili przeprowadzone szkolenie pod względem przygotowania merytorycznego prowadzącej, sposobu prowadzenia warsztatów oraz otrzymanych materiałów szkoleniowych. Dzięki udziałowi w szkoleniu większość beneficjentów wskazała, że zwiększyła swoje szanse na znalezienie zatrudnienia, a jeden uznał, że warsztaty nie spełniły jego oczekiwań. Pięć osób bardzo dobrze oceniło szkolenie, a jedna osoba jako przeciętne.

(akta kontroli tom I str. 504-518)

W ramach projektu „Czas na działanie”, w celu zweryfikowania jakości świadczonych usług po szkoleniu „Specjalista ds. księgowości”, Fundacja przeprowadziła anonimową ankietę ewaluacyjną. W warsztatach udział wzięło pięciu beneficjentów. Cztery osoby w ankietach stwierdziły, że szkolenie spełniło ich oczekiwania, a jedna, że „trudno powiedzieć”. Uczestnicy warsztatów bardzo pozytywnie ocenili przeprowadzone szkolenie pod względem przygotowania merytorycznego oraz sposobu przekazywania wiedzy przez prowadzącego, otrzymanych materiałów szkoleniowych oraz poziomu organizacji szkolenia. Kursanci uznali, że udział w warsztatach zwiększył ich szanse na znalezienie zatrudnienia (jedna odpowiedź „zdecydowanie tak”, trzy „raczej tak”, jedna „raczej nie”).

(akta kontroli tom I str. 697-709)

Nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Fundacja zrealizowała zadania współfinansowane ze środków finansowych PFRON i osiągnęła cele założone w umowach w sprawie zlecenia ich realizacji. Osiągnięto planowane wskaźniki ewaluacji projektów. Wynikiem dwóch zrealizowanych projektów było podjęcie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne, a jednego — zwiększenie samodzielności i zdolności do funkcjonowania osób niepełnosprawnych w życiu społeczno-zawodowym.

OBSZAR

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków

Opis stanu faktycznego

2.1. Koszty realizacji trzech badanych projektów ewidencjonowane były na wyodrębnionych kontach księgowych. Ewidencja kosztów prowadzona była według rodzajów na kontach zespołu 4 (koszty według rodzajów i ich rozliczeń, z dopiskiem nazwy danego projektu) oraz zadań projektów na kontach zespołu 5 (koszty według zadań projektu, z dopiskiem nazwy danego projektu).

Fundacja nie prowadziła w okresie objętym kontrolą działalności odpłatnej.

(akta kontroli tom II str. 4-29, 119-135, 285-307, 454-459, 536-539)

Badaniami kontrolnymi objęto łącznie 44 dowody księgowe (rachunki do umów cywilnoprawnych, listy płac, faktury VAT) na kwotę 223 100,58 zł (10,6% wydatków kwalifikowanych) z tego 13 dowodów księgowych na kwotę łączną 42 789,95 zł w ramach projektu „Gotowi do wejścia na rynek pracy”, 14 dowodów księgowych na kwotę 57 752,27 zł w ramach projektu „SAMOdzielní” oraz 17 dowodów księgowych na kwotę 122 558,36 zł w ramach projektu „Czas na działanie”.

Dowody księgowe, objęte badaniami kontrolnymi, zawierały dane, określone w art. 21 ustawy o rachunkowości i spełniały wymogi art. 22 tej ustawy, tj. były: rzetelne, kompletne, nie dokonywano na nich wymazywania czy przeróbek. Zapisy księgowe zawierały dane określone w art. 23 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

Zbadane koszty były właściwie udokumentowane i poprawnie wprowadzone do ewidencji księgowej ze wskazaniem numeru pozycji księgowej. Dokumenty księgowe zawierały odpowiedni opis wydatku, wskazanie źródeł finansowania, odniesienie do numeru umowy i tytułu projektu, wskazanie pozycji budżetowej i rodzaju kosztów. Dowody księgowe opatrzone były klauzulami wymaganymi zapisami umów o dofinansowanie (§ 4 ust. 5) tj.: „płatne ze środków PFRON w wysokości ..., dotyczy umowy nr ..., projektu pn...”, sprawdzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym”, „wkład własny zleceniobiorcy wyceniony na kwotę”.

Wkład własny niefinansowy osobowy zaangażowany w realizację danego projektu był rozliczony na podstawie porozumienia wolontariackiego oraz kart pracy wolontariuszy. Karty pracy wolontariuszy za dany miesiąc opatrzone były przez Fundację klauzulą: „wkład własny niefinansowy”, który był wyceniony na kwotę ze wskazaniem oznaczenia umowy i nazwy projektu.

Dokumenty podpisane były przez osoby odpowiedzialne za sprawy dotyczące rozliczeń finansowych Fundacji.

(akta kontroli tom II str. 30-51, 136-157, 402-427, 452-459, 467,468, 473-535)

2.2. Koszty kwalifikowalne badanych projektów były zgodne z założonymi we wnioskach o zlecenie realizacji zadań i umowach. Projekty nie były dotowane ze środków PFRON pozyskanych z innych źródeł.

Wkład własny został wniesiony w wymaganej wysokości. Zgodnie z zawartymi umowami i składanymi wnioskami na realizację poszczególnych projektów Fundacja wniosła wkład własny:

- „Gotowi do wejścia na rynek pracy” — całkowity koszt projektu wyniósł 466 453,01 zł w tym wkład własny niefinansowy wniesiony zgodnie ze złożonym wnioskiem w postaci pracy wolontariuszy – 29 564,40 zł;
- „SAMOdzielni” — całkowity koszt projektu wyniósł 596 776,74 zł w tym wkład własny niefinansowy wniesiony w postaci pracy wolontariuszy – 35 251,44 zł;
- „Czas na działanie” — całkowity koszt projektu wyniósł 1 042 375,56 zł, w tym wkład własny 104 775,02 zł, na który składały się wkład niefinansowy wniesiony w postaci pracy wolontariuszy – 49 908,00 zł, wkład własny finansowy w kwocie: 34 567,02 zł — koszt organizacji staży dla sześciu osób, sfinansowany ze środków Funduszu Pracy przez Powiatowe Urzędy Pracy w Świdniku i Zamościu oraz 20 300,00 zł — środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu pn. *Akcja integracji i aktywizacji* na podstawie umowy⁹ z J&C GROUP (instytucja rynku pracy).

W wyniku badań kontrolnych, którymi objęto osiem dowodów księgowych, dotyczących wkładu własnego, na kwotę ogółem 60 239,28 zł, stwierdzono, że:

- zakres, sposób i czas wykonywania pracy przez wolontariuszy były określone w porozumieniach, zawartych zgodnie z art. 44 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁰;
- opis pracy wolontariuszy oraz ich czas pracy został udokumentowany w postaci kart pracy wolontariuszy, karty pracy były podpisane przez wolontariuszy oraz osoby upoważnione do odbioru pracy, wartość pracy wolontariuszy została wyliczona z zastosowaniem stawki określonej w umowie o dofinansowanie projektu;

⁹ Umowa o współpracy partnerskiej z 27.08.2018 r.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 688.

- dowody księgowe były opisane prawidłowo zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz zawartą umową;
- wysokość wkładu własnego poniesiona na realizację projektów objętych badaniami była zgodna z określoną w umowach.

(akta kontroli tom I str. 7-80, 82-177, 221-482, 523-696, tom II str. 3, 460-515, 566)

Fundacja w okresie objętym kontrolą nie uzyskiwała przychodów w związku z realizacją dotowanych z PFRON projektów (objętych badaniami kontrolnymi).

(akta kontroli tom II str. 536-539)

2.3. Na podstawie próby 44 dowodów księgowych na kwotę 223 100,58 zł ustalono, że Fundacja prawidłowo kwalifikowała wydatki do poszczególnych projektów. Wydatki zostały faktycznie poniesione, były związane z realizacją poszczególnych projektów, zostały poniesione w terminie realizacji projektów, zgodnie z założonym budżetem.

(akta kontroli tom II str. 30-51, 136-157, 402-427, 452-459, 467,468, 473-535)

Fundacja w projektach objętych badaniami kontrolnymi nie rozliczała kosztów pośrednich ryczałtowo, lecz na podstawie rzeczywiście poniesionych kosztów. Koszty pośrednie ponoszone w związku z realizacją projektów były księgowane jako koszty bieżące projektu na kontach analitycznych zgodnie z polityką rachunkowości. Wysokość poniesionych kosztów pośrednich, w stosunku do ustalonych limitów dla poszczególnych projektów, przedstawiała się następująco:

- „Gotowi do wejścia na rynek pracy” — dla I i II edycji koszty osobowe personelu administracyjnego stanowiły odpowiednio 8,55% i 9,6% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 10%); koszty funkcjonowania jednostek wskazanych przez Fundację do realizacji projektu 8,48% i 5,63% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 9%); nakłady na nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia: 2,5% oraz 3,45% ww. kosztów (dopuszczalne maksymalnie 10%);
- „SAMOdzieln” — dla I i II edycji koszty osobowe personelu administracyjnego stanowiły odpowiednio 8,95% i 9,92% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 10%); koszty funkcjonowania jednostek wskazanych przez Fundację do realizacji projektu 5,45% i 3,98% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 9%), nakłady na nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia: 7,5% oraz 1,38% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 10%);
- „Czas na działanie” — dla I i II edycji koszty osobowe personelu administracyjnego stanowiły odpowiednio 8,41% i 8,94% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 10%); koszty funkcjonowania jednostek wskazanych przez Fundację do realizacji projektu 3,5% i 5,23% (dopuszczalne maksymalnie 9% kosztów rozliczonych dotacji); nakłady na nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wyposażenia: 3,41% oraz 3,97% kosztów rozliczonych dotacji (dopuszczalne maksymalnie 10%).

(akta kontroli: tom I str. 7-80, 82-177, 221-482, 523-696, tom II str. 3, 566)

W badanym okresie wiceprezes Fundacji nie była pracownikiem etatowym zatrudnionym przez Fundację poza realizowanymi projektami. Była zatrudniona w badanych projektach na umowy o pracę (specjalista do spraw rozwoju zawodowego, lider grupy wsparcia) oraz umowy zlecenie (pośrednik pracy, kierownik projektu, doradca zawodowy). Łączny czas pracy nie przekraczał miesięcznie limitu godzin określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności kosztów w ramach art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych*.

Badaniami kontrolnymi objęto oszczędności, powstałe w trakcie realizacji projektów, w kwocie łącznej 40 341,44 zł, z tego 7 308,46 zł w ramach projektu: „Gotowi do wejścia na rynek pracy”, 3 142,74 zł w ramach projektu „SAMOdzielní” i 29 890,24 zł w ramach projektu „Czas na działanie”. Przesunięcia zaoszczędzonych kwot na inne pozycje kosztów dokonano zgodnie z postanowieniami zawartych umów po uzyskaniu akceptacji PFRON (Oddział Lubelski).

Niewykorzystane środki finansowe w kwocie łącznej 1 913,64 zł, powstałe w ramach realizacji trzech objętych badaniami projektów, Fundacja zwróciła na rachunek PFRON.

(akta kontroli tom II str. 3, 406, 407, 540-566, 602-610)

2.4. Fundacja nie była zobowiązana do stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹. Badaniami kontrolnymi objęto cztery postępowania zlecenia usług podmiotom zewnętrznym o wartości szacunkowej ogółem 67 000 zł brutto, z tego w ramach projektu:

- „Gotowi do wejścia na rynek pracy” — wykonanie usług doradcy zawodowego, szacunkowa wartość zamówienia 42 000 zł brutto, wpłynęło pięć ofert, wybrano trzech oferentów, którzy złożyli oferty częściowe;
- „SAMOdzielní” — przeprowadzenie szkolenia zawodowego pn. *Specjalista ds. marketingu i e-marketingu*, szacunkowa wartość zamówienia 6 000 zł brutto, wpłynęło cztery oferty, wybrano najtańszą z ceną 5 100 zł brutto;
- „Czas na działanie” — przeprowadzenie szkolenia zawodowego pn. *Pracownik administracyjno-biurowy z elementami fakturowania*, szacunkowa wartość zamówienia 6 000 zł brutto, wpłynęła jedna oferta na kwotę 8 000 zł brutto.

Sprawdzeniu poddano też postępowanie na przeprowadzenie audytu zewnętrznego wraz z wykonaniem raportów dla trzech realizowanych projektów o szacunkowej wartości zamówienia 13 000 zł brutto, wpłynęło 3 oferty, wybrano ofertę najtańszą z ceną 12 300 zł brutto.

Stwierdzono, że zawarcie umów poprzedzone było zastosowaniem trybu konkurencyjności. Fundacja wysłała zapytania ofertowe do co najmniej trzech potencjalnych wykonawców i upubliczniła zapytania ofertowe na swojej stronie internetowej. W zapytaniach ofertowych podawano m.in.: opis przedmiotu zamówienia, kryteria oceny oferty, informację na temat wag punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny oferty, informację na temat sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium, informację na temat zakresu wykluczenia z możliwości realizacji zamówienia, tryb składania ofert oraz powiadamiania oferentów o wynikach prowadzonego postępowania w sprawie zamówienia, termin składania, informację o możliwości składania ofert częściowych. Oferenci składali oświadczenie o braku powiązań kapitałowych lub osobowych z Fundacją.

Wybór najkorzystniejszej oferty dokonywany był na podstawie kryteriów ustalonych w zapytaniu ofertowym. Wybór oferty był udokumentowany protokołami, sporządzonymi w formie pisemnej zawierającymi m.in.: informację, do jakich potencjalnych wykonawców wysłano zapytanie; informację o sposobie upublicznienia zapytania ofertowego; wykaz ofert, które wpłynęły do Fundacji w odpowiedzi na zapytanie ofertowe wraz ze wskazaniem daty wpływu oferty; informację o wagach punktowych lub procentowych przypisanych do poszczególnych kryteriów oceny, sposobu przyznawania punktacji za spełnienie danego kryterium; wskazanie wybranej oferty wraz z uzasadnieniem wyboru.

¹¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1986, ze zm.

Do protokołów załączono potwierdzenie udokumentowania publikacji zapytania na stronie internetowej, złożone oferty wraz z oświadczeniami wykonawców o braku powiązań kapitałowych lub osobowych, oświadczenia Fundacji o braku powiązań z wykonawcami, którzy złożyli oferty. Po zakończeniu postępowania Fundacja bezzwłocznie informowała każdego wykonawcę, który złożył ofertę, o wyniku postępowania.

(akta kontroli tom II str. 52-100, 158-267, 428-453, 571-579)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stowarzyszenie wykorzystało przyznane na realizację projektów środki finansowe zgodnie z zasadami, określonymi przez PFRON. Księgi rachunkowe w zakresie zdarzeń gospodarczych związanych z realizacją projektów, objętych badaniami kontrolnymi, wraz z dowodami księgowymi stanowiącymi podstawę dokonywania w nich zapisów, prowadzono zgodnie z ustawą o rachunkowości i zawartymi umowami. Wkład własny został wniesiony w wysokości zgodnej z założeniami budżetu projektu i umowy o dofinansowanie, został prawidłowo udokumentowany oraz ujęty w ewidencji wydatków projektu. Fundacja przestrzegała trybu zlecania zadań podwykonawcom zewnętrznym określonym w umowie o dofinansowanie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Lublin, dnia 15 października 2019 r.

Kontrolerzy
Mirosław Bortacki
Główny specjalista kontroli państwowej
(—)

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis
(—)

.....
Podpis

.....
Podpis

Marek Dałek
Specjalista kontroli państwowej
(—)

.....
Podpis